

RMK riskide hindamise juhend

1. Üldsätted

Juhendi eesmärk on sätestada strateegiliste riskide, protsesside riskide ja positiivsete mõjude hindamise nõuded.

2. Mõisted ja lühendid

Juhendis kasutatakse mõisteid ja lühendeid järgmises tähenduses:

- 2.1. risk – protsessi mõjutav võimalik oht või sündmus, tegevus või tegevusetus, mille realiseerumine võib ohustada RMK eesmärkide saavutamist või suurendada negatiivseid keskkonnamõjusid;
- 2.2. positiivne mõju – võimalus, mille realiseerumine võib parandada RMK eesmärkide saavutamist, luua uusi arenguvõimalusi, parandada keskkonnaseisundit või vähendada negatiivseid keskkonnamõjusid;
- 2.3. keskkonnaaspekt – vaatenurk protsessi keskkonnariskide hindamiseks;
- 2.4. maandamismeede – tegevus, millega on võimalik vähendada riski mõju ja/või realiseerumise tõenäosust;
- 2.5. talutav risk – RMK riskivalmidusega kooskõlas olev riskitase, mida RMK juhatuse aktsepteerib;
- 2.6. riski olulisuse näitaja – riski mõju ja tõenäosuse korrutis vastaval riskihindamise skaalal;
- 2.7. RMH – riskide ja positiivsete mõjude hindamise rakendustarkvara.

3. Riskide klassifitseerimine

- 3.1. Riskid jaotatakse oma ulatusest lähtuvalt strateegilist mõju omavateks ja protsesse mõjutavateks riskideks.
- 3.2. Riskid jagunevad oma iseloomust tulenevalt järgmisteks riskitüüpideks:
 - 3.2.1. kvaliteedirisk – riski realiseerumine toob kaasa toote või teenuse kvaliteedi halvenemise või mahu vähenemise;
 - 3.2.2. finantsrisk – riski realiseerumine toob kaasa kulude põhjendamatu suurenemise, tulude vähenemise või varade väärtuse vähenemise;
 - 3.2.3. mainerisk – riski realiseerumine toob kaasa avalikkuse negatiivse suhtumise RMK-sse;
 - 3.2.4. korruptsioonirisk – riski realiseerumine toob kaasa ametikoha või võimu kuritarvitamise omakasu eesmärgil;
 - 3.2.5. keskkonnarisk – riski realiseerumine toob kaasa negatiivse mõju keskkonnale.
- 3.3. Keskkonnariske hinnatakse lähtudes järgmistest vaatenurkadest ehk keskkonnaaspektidest:
 - 3.3.1. atmosfääri aspektist;
 - 3.3.2. pinnase aspektist;
 - 3.3.3. vee aspektist;
 - 3.3.4. elurikkuse aspektist;
 - 3.3.5. jäätmete tekke (k.a ohtlikud jäätmed) aspektist;
 - 3.3.6. metsa tervisliku seisundi aspektist;
 - 3.3.7. energiaressursside kasutamise aspektist;
 - 3.3.8. süsiniku sidumise või talletamise aspektist.

4. Protsesside riskide hindamine

- 4.1. Protsesside riske hinnatakse järgmistel juhtudel:
 - 4.1.1. protsessi kaardistamisel;
 - 4.1.2. maandamismeetme rakendamise järgselt;
 - 4.1.3. juhtimise ja metsamajandamise standardite auditites ning finantsauditites on leitud mittevastavusi ja tehtud tähelepanekuid;
 - 4.1.4. siseauditites on antud soovitusi;
 - 4.1.5. järelevalveasutuste kontrolli tulemusena on leitud mittevastavusi ja tehtud tähelepanekuid;
 - 4.1.6. struktuuriüksuse juhi või juhatuse liikme korraldusel.
- 4.2. Protsessi riskide hindamisel peetakse silmas protsessi kulgu tavapära tingimustes.
- 4.3. Protsesside riskide hindamine korraldab protsessiomanik, kaasates vajadusel teisi RMK töötajaid.
- 4.4. Protsesside riske hinnatakse RMH-s.
- 4.5. Protsessi riske ei pea RMH-sse sisestama, kui protsessiomaniku arvates risk sisuliselt puudub, st riski realiseerumisel on tähtsusetu mõju ning riski realiseerumine on ebatõenäoline.
- 4.6. Protsessi riski hindamisel sõnastatakse risk lähtudes riskitüübist.
- 4.7. Protsessi risk sõnastatakse arusaadavalt ja lühidalt ning seejärel hinnatakse riski esinemise võimalikkude mõju ja tõenäosust.
- 4.8. Riski mõju ja tõenäosus jagunevad kuude klassi vastavalt riskihindamise skaalale, mis on toodud tabelis 1.

Tabel 1. Riski hindamise skaala

Hinne	Mõju hinnang
1	Tähtsusetu mõju
2	Vähene mõju
3	Arvestatav mõju
4	Suur mõju
5	Ulatuslik mõju
6	Äärmuslik mõju

Hinne	Tõenäosuse hinnang, %	
1	Ebatõenäoline	0-5
2	Vähetõenäoline	5-25
3	Üsna tõenäoline	25-50
4	Väga tõenäoline	50-75
5	Ülimalt tõenäoline	75-95
6	Praktiliselt vältimatu	95-100

5. Protsesside riskide maandamismeetmete kavandamine

- 5.1. Protsessi riskile tuleb kavandada maandamismeetmeid, kui risk on oluline. Maandamismeetmeid ei pea ajutiselt kavandama, kui riski hindamise ajal puudub maandamiseks sobiv või toimiv lahendus. Maandamismeetmeid ei pea üldse kavandama, kui juhatuse hindab RMK juhtimissüsteemi ülevaatuse käigus, et tegemist talutava riskiga.
- 5.2. Oluliseks loetakse risk, mille riski olulisuse näitaja on suurem või võrdne kui 9. Riskide olulisuse näitajad on toodud tabelis 2.
- 5.3. Maandamismeetmeid sõnastatakse arusaadavalt ja lühidalt, lisades meetme rakendamise tähtsust ja vastutaja.

Tabel 2. Riskide olulisuse näitajate tabel

		TÕENÄOSUS					
MÕJU		1	2	3	4	5	6
	6	6	12	18	24	30	36
	5	5	10	15	20	25	30
	4	4	8	12	16	20	24
	3	3	6	9	12	15	18
	2	2	4	6	8	10	12
	1	1	2	3	4	5	6

6. Protsesside positiivse mõju hindamine

- 6.1. Protsesside positiivset mõju hinnatakse protsesside kaardistamisel või struktuuriüksuse juhi või juhatuse liikme korraldusel.
- 6.2. Positiivsed mõjud jagunevad oma iseloomust tulenevalt järgmiselt:
 - 6.2.1. mõju kvaliteedile – toob kaasa toote või teenuse kvaliteedi paranemise või mahu suurenemise;
 - 6.2.2. mõju finantsile – toob kaasa kulude vähenemise, tulude suurenemise või varade väärtuse suurenemise;
 - 6.2.3. mõju mainele – toob kaasa avalikkuse positiivse suhtumise;
 - 6.2.4. mõju atmosfäärile – toob kaasa atmosfääri seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju atmosfäärile;
 - 6.2.5. mõju pinnasele – toob kaasa pinnase seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju pinnasele;
 - 6.2.6. mõju veele – toob kaasa vee seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju veele;
 - 6.2.7. mõju elurikkusele – toob kaasa elurikkuse seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju elurikkusele;
 - 6.2.8. mõju metsa tervislikule seisundile – toob kaasa metsa tervisliku seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju metsa tervislikule seisundile;
 - 6.2.9. mõju energiaressursside kasutamisele – toob kaasa energiaressursside kasutamise vähenemise;
 - 6.2.10. mõju süsiniku sidumisele või talletamisele – toob kaasa süsiniku sidumise või talletamise suurenemise.
- 6.3. Protsesside positiivse mõju hindamise korraldab protsessiomanik, kaasates vajadusel teisi RMK töötajaid.
- 6.4. Protsesside positiivseid mõjusid hinnatakse RMH-s.
- 6.5. Protsessi positiivseid mõjusid ei pea RMH-sse sisestama, kui protsessiomaniku arvates need sisuliselt puuduvad.
- 6.6. Protsessi positiivse mõju sõnastatakse arusaadavalt ja lühidalt.

7. Strateegiliste riskide hindamine

- 7.1. Strateegiliste riskide määratlemiseks hinnatakse protsesside oluliste riskide mõju RMK arengukava eesmärkide täitmisele ja keskkonnaseisundile.
- 7.2. Strateegiliste riskide hindamine toimub vähemalt kord aastas.
- 7.3. Strateegilisi riske hindab juhatuse.
- 7.4. Kui juhatuse leiab, et RMK arengukava eesmärkide täitmist või keskkonnaseisundit võivad ohustada riskid, mida pole protsessi riskide hindamisel oluliseks hinnatud või

riskid, mida pole sõnastatud, korraldab vastava protsessi omanik uue protsessi riskide hindamise juhatuse tähelepanekuid arvestades.

- 7.5. Kui juhatuse leiab, et RMK protsessidega kaasnevaid positiivseid mõjusid pole sõnastatud, korraldab vastava protsessi omanik uue protsessi positiivsete mõjude hindamise juhatuse tähelepanekuid arvestades.